

LÄÄNE-HARJU VALLA LEHT

NR 5 (05)

WWW.LAANEHARJU.EE | WWW.FACEBOOK.COM/LAANEHARJUVALD

MAI 2018

“Kuigi olukord oli koorile keeruline, suutsid lapsed end kokku võtta.”
Sille Ojastu
lk 3

Põnevas piirkonnas on turism suur võimalus

☉ Nelja omanäolise piirkonna liitmisest on meie vald saanud suure eelise: tekkis üks Eesti põnevamaid turismipiirkondi, mida alles hakkavad avastama nii omad kui ka turistid. Meie suurim rikkus on loodus – siin saavad kokku mets, meri, laulvad liivad, pankrannik, suured sood, paekaldalt langevad jõed. Üks ligitõmbavamaid kohti on kindlasti Rummu järv.

Ei ole just palju turismiobjekte, mis on nii kummalised, pakuvad huvi aastaringi ja lausa ööpäev läbi. Et üks meie valla järvi ahvatleb ka öösiti, ei ole müüt, vaid selles veendusime ise.

Valgustatud parved öisel järvel

Rummu karjäärijärv on tehiseveekogu, mille suurim sügavus on lausa 15 meetrit. 1938. aastal alustas siin tööd Vasalemma lubja- ja marmoritehas, kus tööjõuks kasutati vange. Kui 1990ndatel paekivi tootmine lõpetati, täitis karjäär kristallselge veega, mille alla jäid kaevandusrajatised ja -masinad. Seejärel see ime sündiski.

Lõhnav mets ja laulvad ööbikud, üle järve kostvad helid ja hõljuv lõkkesuits. Kuueliikmelised parved liuglevad järvel – milline idüll! Paatide valgustuse sisse lülitades avaneb sinises järves “korallrahu”. Just nii tundub üle parveserva allapoole kiigates uputatud puid nähes. Puulatvade vahel on isegi väikseid kalaparvi näha. “See vist on ainus surnud mets, mis mulle meeldinud on,” arwab kaasparvetaja.

Rummu järv on tõesti ahvatlev: kaevandusjäätmete mägi, veealune mets ja uppunud varemed. See pole müstiline paik mitte ainult eestlastele, vaid ka hiinlastele ja jaapanlastele, kes on viimasel ajal Eesti avastanud, rääkimata venelastest, lätlastest ja soomlastest. Meiegi kandi elu võiks turgutada see, et turistid ei istu enam ainult Tallinnas: Soome suurim reisiajakiri valis

just Eesti maapiirkonnad 2017. aastal parimaks lähisihthokaks.

Kellele on turism kasulik?

Väliturist on niiõleda kulla hinnaga: ta kulutab iga päev tublisti üle 100 euro, makstes ööbimise eest, süües lõunat, juues õlut. Tihti ostab ta kaasa maa-villased kindad või pätsi head rukkileiba.

Otsese kasu saavad muidugi ettevõtjad: hotellide ja toidukohtade pidajad, suveniiride tootjad, elamusprogrammide korraldajad, giidid, muusikud, õhtujuhid. Aga ei tasu nende peale kade olla. Nii suured kui eriti väikesed ettevõtted on olulised tööandjad. Rohkem turiste tähendab rohkem töökohti. Kui neid täidavad kohalikud, on ka rohkem tulumaksu vallale. See on üks viis, kuidas valla elanik turismist võidab.

Turismistatistikast selgub, et aina suurem osa turistidest on Eesti enda elanikud: siseturism kasvas 2017. aastal varasema aastaga võrreldes ligi 10%, lüües rekordit juba viiendat aastat järjest.

Rohkelt võimalusi

Mis puudutab Lääne-Harju valla, siis see on nii sise- kui ka välituristide jaoks otsekui pärl. Siin on palju huvitavaid turismiobjekte, tänu Tallinna lähedusele suur potentsiaalne külastajaskond ning head transportiühendused. Selleks, et kutsuda piirkonnast kvaliteetne, toimiv sihtkoht, näeb Lääne-Harju Koostöökogu oma kavades vajadust ühendada olemasolevad ajaloo-, kultuuri- ja loodusobjektid terviklikeks turismiprogrammideks ja viidastatud marsruutideks. Üks tubli algatus selles suunas on juba käima läinud. Leedu piirist kunni Eesti põhjarannikuni märgitakse maha rahvusvaheline rannikumatkaraada E9, mis suures osas kulgeb rannas. Nii palju puutumatut mereranda on Euroopa taustsüsteemis tõeline

Piirkonna hea asukoht ja rannad on meelitanud juba ammu ajast. Vaevalt, et kohalikud õhkavad taga aegu, kui tihe rongiühendus Kloogarannaga tõi päevas randa tuhandeid suvitajaid. Pildil rongilt saabuvad peesitajad 1964. a suvel.

Foto: Rahvusaarhiivi fotokogu

Ainuüksi pikk piltilus rannajoon on valla üks tähtsamaid müügiartikleid.

Foto: erakogu

luksuskaup.

Seda, millea Eestimaa end reklaamib – puutumata loodus ja hea eestmaine toit – jagub Lääne-Harjus küllaga. Vaja on teave siinsetest võimalustest ja teenuste kvaliteedist turistide teadvusse viia. Uuringud näitavad ka, et turistide teadlikkus kasvab ning nad on kvaliteetse ja keskkonnasäästliku teenuse eest nõus ka rohkem maksma.

Vald kui turismiarendaja?

Kas ja kuidas saab omavalitsus turismi edendada? Harjumaa teises otsas, Lahemaa rahvus-

Üks paljudest seiklustest Rummu järvel – avastusretk valgusparvedega.

Foto: Oksana Jõe

pargis on seda küsimust uurinud VisitLahemaa tegevjuht Kaisa Linno. Ta peab väga oluliseks viitasisilte ning avalikuse ja turismiorganisatsioonide teavitamist piirkonna vaatamisväärsustest, aga ka piirangutest. Tuleb teha koostööd ja reklaamida omasid. Ka toredad “kiiksuga” sündmused nagu vöilille- või hapukurgifestival meelitavad inimesi lähemalt ja kauemalt.

Meie piirkonnas näiteks planeeritakse uut “Porikuu” kultuurifestivali hoopis sügisesse madalhooaega. Vaata lähemalt

<http://porikuu.ee/>.

Mitmel pool Eestis töötavad omavalitsuse osalusel turismiinfokeskused. Koostöös vallavalitsusega on seni Padise mõisa karjakastellis toimunud Lääne-Harju infopunkt ja käsitööpood. Loodame, et haldusreformiga tekkinud juriidilised segadused saavad lahendatud ja infopunkt avatakse juba juunis.

Kohalik versus turist

Tuleb ette, et suvitajate autod ummistavad rannas ja üritustel parklaid, maantee-ääri ja metsaaluseid. Kas see on midagi,

mis tuleb kohalikel ära kannatada või on sellest ka kasu? Selle suve ühes sündmusterohkeimas paigas Kalju Laval Padisel esinevad lausa seitsmeteistkümnel korral Eesti tuntud artistid. Maaililise Kloostri jõe oru tribüün mahutab korraga tuhatkond pealtvaatajat. Sellise hulga külastajatega toimetamine nõuab head läbirääkimisoskust nii elanike kui ka naabritest maaomanikega. Rahulolematuid noote seni eriti kostnud ei ole, seega müts maha Kallaste talu aktiivsete ettevõtjate ees.

Ka Padise piirkonnajuhil Leemet Vaikmaa sõnul ei ole kohalikul elanikul rannaalade ja turismitalude külastajatega suuremaid probleeme olnud. Pigem on mure mõnel suvitajal, kes on maale tulnud rahu nautima.

Suurema koormusega supelranna-aladel on mõnevõrra keerulisem külastajate voogu ja mõju hallata. Kuigi ametlikke supelrandu Lääne-Harjus pole, toob ilus suveilm ikkagi masse nii Kloogaranda, kus rong peatub otse rannas, Laulasmaale, Meremõisa kui ka kaugematesse randadesse Alliklepa ja Keibus.

Ammu on selge, et eri sektorite koostööta piirkonda ei arenda. Kindlasti on võimalik kohalike kogukondi turismiasjandusse kaasata. Tulu võib tuua turismiettevõtjate koostöö külalstsidega näiteks giiditeenuse pakumisel, käsitöö ja meenete valmistamisel. Kohalike seas leidub tuntud või värvikaid isiksusi, kes võivad teha väga tõhusat turundust. Meie vallas elab ju lausa maailmakuulsusi, kelle nimi ainuüksi mõjub magnetina. Arvo Pärdsi keskus valmib tänava oktoobris.

Kohalikel peab olema võimalus turismist otsest või kaudset kasu saada, olgu kultuurisündmust nautides, midagi müües või tube rentides, siis tunnevad ka nemad külalistest rõõmu. |

LHVL, ajaleht@laaneharju.ee

Avasta kodukandi vaatamisväärsused!

☉ Vaatamisväärsuste keskel ise igapäevaselt elades võib jääda märkamata, kui palju põnevat tegelikult koduümbrus pakub.

Külasta vähemalt kolme koduvalla vaatamisväärsust juba sel suvel!

Tänavjärv ja Läänemaa Suursoo

Tänavjärv on ainulaadne keset raba ja sood paiknev liivakallastega järv. Järv ja teda ümbritsev raba on rikkad haruldaste taimede ja rabakoosluste poolest ning seetõttu kaitse all.

Imelised rannad

Kenasid randu leidub kogu valla piires Keibust Keila-Joani. Sobiva rannalõigu leiab nii peesitaja, lohesurfar kui loodusuviline.

Keila-Joa park, loss ning Keila juga

Mitmekesised võimalused saada osa maalilisest loodusest ja ajalooäran-dist. Keila juga pakub vägevast looduse vaatamängu. Pargis on vaheldusrikas 3-kilomeetri pikkune RMK loodusrada. Keila jõe paremkaldal seisab suursugu-

ne Keila-Joa loss, kus on avatud väike muuseum.

Amandus Adamsoni Ateljeemuuseum Paldiskis

Eesti skulptuuri rajaja omapärase suveateljees tegutseb Harjumaa Muuseumi filiaal, kus saab tutvuda kuulsakujuri eluga, korradatakse näituseid, töötube ja haridusprogramme.

Pakri tuletorn

Eesti kõrgeimast (52 meetrit) tuletor-

nist avaneb kaunis vaade merele, võimalik pankrannikule ja kogu poolsaarele, mis jäi juba 300 aastat tagasi silma Peeter Esimesele. Tornitippu jõudmiseks tuleb läbida 275 trepiastet.

Rummu karjäärijärv

Sügav, kristallselge vee ja ebatavaliselt mitmekesise põhjaga järv kaevandus- ja vanglamaastikul on eraomanduses, kuid huvilistele pakutakse seikluslikke kanuu- ja parvesõite ning sukeldumisvõimalust.

Risti kirik

Harju-Ristil troonib vana ja väärikas keskaegne kirik, mis on ka täna tubli ja toimekas. Tähelepanu pälviv kirikutorni omapärane kuju, mis tingitud 17. sajandil toimunud varingust.

Padise klooster ja linnamägi

Juba 14. sajandil tsistertslastest munkade poolt rajatud kloostri varemeid on võimalik külastada omal käel. Kloostrikompleksist arendatakse lähiajal välja põnev külastuskeskus.

JUHTKIRI

Tulemused sünnivad koostöös

☉ Aeg on möödunud kiiresti ning märkamatult on Lääne-Harju vald tegutsenud juba rohkem kui kuus kuud. See aeg on vallavalitsuse jaoks olnud väga töö- ning täis väljakutseid.

Minu jaoks on need kuud olnud põnevad. Olen regulaarselt kohtunud meie valla elanike ja ettevõtjatega, et saada ülevaadet nende muredest ja rõõmudest. Kohtumistega jätkan ka edaspidi. Iga kohtumine on näidanud, kui oluline on koostöö vallavalitsuse ja elanike vahel. Leian, et otsuste tegemisel tuleb arvestada eri osapooltega. Elanikele ja samuti ettevõtjatele, ei tohi jääda muljet, et otsused sünnivad kusagil kaugel ning huvigruppidel puudub võimalus arvamust avaldada.

Kõige enam teeb mulle heameelt, et vallavalitsuse ja kogukondade esindajad saavad korrapäraselt kokku. Nende kohtumiste ning vallavalitsuse juurde moodustatava kogukonnakomisjoni eesmärk on tagada, et kahepoolse infovahetusega jõuaks kogukondade arvamused ja ettepanekud vallavalitsusse ning ka eelnõudesse.

Samuti on olulisel kohal koostöö erinevate asutuste ja organisatsioonide vahel. Vallavalitsusel on head suhted USA saatkonnaga Eestis. Koos on istutatud puid ning saatkonna töötajad osalesid Rummu lasteaia talgutel. Saatkont on huvitatud jätkuvalt koostööst ning sellega kindlasti jätkatakse.

Koostööd teeme ka rahvusvahelisel tasemel. Mitme endise omavalitsuse peale saime mitmest riigist hulga sõpru, kes on nüüd meie valla sõpruslinnad. Üks sõpruslinnadest on aastaid Paldiskiga suhelnud Altenholz Põhja-Saksamaal. Mai alguses käisime koos volikogu esimehega seal kohal, kus kinnitasime meie valla huvi jätkuva ja veel tihedama koostöö vastu. Sügisel tulevad Altenholzi linnavalitsuse kaks ametnikku meie vallavalitsusse praktikale. Eesmärk on vahetada kogemusi ning leida koostöökohti ametnike vahel.

Jätkub ka hea koostöö Saksamaa Punase Ristiga. Septembris toimub eri töögruppide koosolek, kus täpsustakse koostöövõimalusi selles valdkonnas.

Ilus suvi on ees, aga see ei tähenda, et vallavalitsus võtaks hoo maha. Vastupidi, mitu tähtsat projekti on pooleli või kohe algamas. See tähendab, et suvi tuleb tööne. | **Jaanus Saat**, vallavanem

Vasakult kolmas Lääne-Harju vallavolikogu juht Külli Tammur, tema kõrval Altenholzi linnaape Carlo Ehrich.

Foto: Viktoria Visbek

Volikogus oli päevakorras...

☉ 30. aprillil Vasalemmas toimunud volikogu istungil oli arutlusel kolm inimeste elu otseselt puudutavat eeskirja. Vastu võeti neist reovee kohtkäitluse ja äraveo eeskiri. Koerte ja kasside pidamise ning jäätme- käitluse eeskiri läbisid esimese lugemise.

Päevakorras oli 16 teemat, millest olulisemate kokkuvõtte toome lugejateni.

- Kinnitati Lääne-Harju vallale kuuluva Lauda kinnistu (Padise küla, Lääne-Harju vald, Harju maakond, registriosa number 5504750, katastritunnus 56201:001:1102, pindala 3760 m², 100% tootmismaa) enampakkumise võitjaks Sigrid Nilp ja müüa nimetatud kinnistu hinnaga 9500 eurot.

- Seoses Lääne-Harju valla tekke ja haldusmuudatustega tunnustati kehtetuks 40 Paldiski linna, Keila, Padise ja Vasalemma valla volikogude varasemalt kehtestatud eri valdkonna määrust.

- Otsustati osaleda teise kohaliku omavalitsuse üldhariduskoolis õppiva õpilase, kelle rahvastikuregistrijärgne elukoht on Lääne-Harju vald, tegevuskulude katmises.

- Otsustati lubada Lääne-Harju vallavalitsusel läbi viia riigihanked Paldiski linna Rae tänava rekonstrueerimiseks eraldatud juhtumipõhise investeeringutoetuse kasutamiseks.

- Teha ettepanek lisada AS-i Kiirkandur Audevälja külas asuva Tatramäe II kruusakarjääri

mäeeraldise korrastamistingimuste saamise taotlusele vajalikud lisanõuded.

- Otsustati suunata koerte ja kasside pidamise eeskiri ning jäätmehoolduseeskiri teisele lugemisele.

Aprillikuu vallavalitsuses

- Kinnitati Lääne-Harju vallavalitsuse raamatupidamise sisse-eeskiri.

- Pikendati Keila vallavalitsuse ja MTÜ Kulna Külaseltsi vahel sõlmitud koostöölepingut, millega lubatakse külaseltsil tasuta kasutada vallale kuuluvat Tamme tee 5 kinnistut (katastritunnus 29501:001:0638) kogukonnale vajalike tegevuste elluviimiseks.

- Otsustati maksta tegevus-

Vallavalitsuse istung Paldiskis.

Foto: Egle Kaur

toetust Keila Korvpallikoolile, mittetulundusühingutele Lohehusalu Selts, Laulasmaa Spordiklubi, Kaljuvald, Lodijärv, Lahepere Kultuuriselts, Kase Käsitöö ja Akropesa.

- Otsustati premeerida Reval-Sport/Padise käsipallinaiskonda 2018. aasta Eesti meistriks tuleku eest 2500 euroga.

- Kinnitati Lääne-Harju valla teede ja tänavate teehoiukava 2018. aastaks.

- Kinnitati MTÜ Estonia Equestrian Club taotlus Padise Kestvusratsutamise Festival 2018 läbiviimiseks ning vallale kuuluvate avalikke teede kasutamiseks. | **Marje.Suharov**, ajaleht@laaneharju.ee

Kehtestati reovee kohtkäitluse ja äraveo eeskiri

☉ Volikogu kehtestas 30. aprillil reovee kohtkäitluse ja äraveo eeskirja, mis reguleerib valla haldusterritooriumil reovee kohtkäitluse ja äraveoga tekkivaid õigussuhteid. Eeskiri hõlmab nõudeid reovee kohtkäitlusrajatiste paigaldamiseks ja hooldamiseks väljaspool ühis-kanalisatsiooniga hõlmatud reoveekogumisasalaid.

Reoveekogumisalata kompaktsed asustusega aladel (näiteks külasüdamed, aiandus- või suvilakooperatiivid vms), kus ei ole võimalik tagada heitvee immutuskoha nõuetekohast kaugust ümbruskonna puur- ja salvkaevudest ja kus on oht puurkaevude vee saastumiseks, tuleb reovesi koguda kogumismahutisse.

Lubatud on paigaldada vaid Euroopa Liidu standardite alusel sertifitseeritud reovee kogumismahutit, minimaalse mahutavusega 5 m³.

Uue hoone ehitamisel tuleb lahendada reovee kohtkäitlus koos hoone ehitusprojektiga. Kui kogumismahuti paigaldatakse iseseisva ehitisena või va-

hetatakse olemasolev kogumismahuti välja, tuleb esitada kanalisatsioonisüsteemi muutmiseks või terviklikuks asendamiseks ehitusteatis koos kinnistu asendiplaani ja mahuti mõõtetega (maht). Ehitusteatis tuleb esitada vähemalt kümme päeva enne rajatise paigaldamist.

Kogumismahuti kasutuselevõtmiseks esitatakse kasutusteatis kogumismahuti sertifikaadiga vähemalt kümme päeva enne ehitise kasutamist. Vallavalitsusel on õigus nõuda reovee kogumismahuti ülevaastust ja katsetamist selle lekkekindluse tõendamiseks.

Eeskirjas sätestatakse omapuhasti rajamise ja kasutuselevõtu kord. Reoveekogumisaladel reostuskoormusega alla 2000 ie, kus puudub ühiskanalisisatsioon ja hajaasustusega aladel on lubatud vähemalt bioloogiliselt puhastatud reovee immutamine tingimusel, et on tagatud immutuskoha nõuetekohane kaugus ümbruskonna puur- ja salvkaevudest. Immutusala võib rajada puur- ja salv-

kaevudele määratud hooldus- või sanitaarkaitseala välispiirist 50 meetri kaugusele.

Omapuhasti rajamiseks jõudlusega alla 5 m³ ööpäevas tuleb esitada ehitusseadustiku kohane ehitusteatis ja -projekt. Muu kanalisatsiooniehitise (näiteks omapuhasti jõudlusega üle 5 m³ ööpäevas) rajamiseks tuleb esitada ehitusseadustiku kohane ehitusloa taotlus ning ehitusprojekt.

Reovee kohtkäitlusrajatise kasutamise ja hoolduse eest vastutab rajatise omanik. Omapuhasti olukorda tuleb vähemalt kord poolaastas kontrollida, tulemused tuleb kanda hoolduspäevikusse ning vastavalt vajadusele teha hooldustöid. Omapuhastit tuleb hooldada vastavalt puhasti eksploatatsiooni-eeskirjale. Reovee kohtkäitlusrajatise omanik peab nõudma tema poolt tellitud puhastamisteenuse osutajalt pärast töö tegemist arvet ära veetud koguse ja kuupäeva kohta ning säilitama seda vähemalt 2 aastat.

Puhastamisteenuse osutaja peab omama registreeringut äri-

registris ning teenuse osutamisel sõlmima puhastamiskoha kasutamiseks lepingu vastava veeettevõtjaga, kelle tegevuspiirkonnas puhastamine toimub.

Kuivkäimla sisu komposteerimine, laialilootamine või maasse kaevamine on tiheasustusaladel keelatud. Kuivkäimla sisu tohib oma kinnistul kompostida vaid hajaasustusega aladel, kattes haisu vältimiseks kuivkäimla sisu õhukese mullakihi või muu haisu levikut tõkestava materjaliga, vältides võimalikku reostusohu olemasolevatele salv- ja puurkaevudele. Kompostitud kuivkäimla sisu ei tohi paigutada lumele või külmunud pinnasele ega veega küllastunud pinnasele.

Eeskirja terviktekstiga on võimalik tutvuda Riigi Teatajas ja Lääne-Harju valla veebilehel. Reovee kohtkäitlusrajatiste paigaldamisega seotud küsimustele vastab vallavalitsuse kesk-konna peaspetsialist Made Saadve, e-post made.saadve@laaneharju.ee või telefon 679 0633. | **Made Saadve**, kesk-konna peaspetsialist

Laulasmaa koorilaste rahvusvaheline debüüt

☉ 3.–6. maini osalesid Laulasmaa Kooli mudilaskoori 53 lauljat koos dirigentide Sille Ojastu ja Piret Arikaineniga Leedus kaheksandat korda toimunud rahvusvahelisel koorikonkursil ja -festivalil Kaunas Cantat. Suuremahuline projekt viia mudilaskoor nii suure esindusega konkursile sai alguse juba eelmise aasta septembris, kui dirigendid esmakordselt idee välja käisid. Ettevalmistusi oli palju ja harjutamist veelgi enam.

Kui 3. mai varahommikul suund Leedu poole võeti, olid emotsioonid kõrgel ning ärevus suur. Nii mõnegi lapse jaoks oli see esimene sõit nii pikaks ajaks ilma vanemateta välismaale. Sellegi poolest kulges pea kümnetunnine sõit Kaunasesse viperusteta ning rõõmsalt harjutati Eesti, Läti ja Leedu metsade vahel konkursikava. Saabudes saime osa festivali avakontserdist püha Georgi kirikus, kus esinesid konkursil osalevad koorid. Meie kooril avanes võimalus esineda oma viimasel Kaunase öhtul.

Kümne riigi koorid

4. mai oli tähtis konkursipäev. Võistlusele asus 16 koori kokku 10 riigist. Eestit esindasid peale Laulasmaa Kooli mudilaskoori ka Rakvere Reaalgümnaasiumi lastekoor (juhatas Elo Üleoja, kontsertmeister Piret Villem ja hääleseadja Ka Bo Chan) ning TTÜ kammerkoor (juhatas Ilmars Millers). Žürii oli neljaliikmeline: prof. Vaclovas Augustinas (Leedu), Margarethe Ek, prof. Dariusz Dyczewski (Poola) ja prof. Rolandas Daugela (Leedu). Hindamine käis punktide põhjal ning igas kategoorias jagati välja neli diplomit: kulddiplom (90–100 punkti), hõbediplom (80–89,9 punkti), pronksdiplom (70–79,9 punkti) ja diplom osalemise eest (50–69,9 punkti). Kulddiplomi saanud koorid võistlesid omavahel laupäeval Grand Prix konkursil. Grand Prix nimel edasi laulma pääses Eesti kooridest TTÜ kammerkoor.

Meie kooriseltskonnal möödus viimane täispikk päev kõigepealt Kaunase vaatamisväärsustega tutvudes, pärast tegime lauluproovi hiliseks öökontserdiks. Dirigentidel oli võimalus enne Grand Prix võistlust koh-

Laulasmaa mudilaskoor Leedus konkursil.

Foto: Annela Samuel

tuda žüriiga, saada esitatule tagasisidet ning näpunäiteid edaspidiseks.

Grand Prix võistlusel näitasime toetust TTÜ kammerkoorile ning saime nautida kõrgel tasemel kooride tugevaid esitusi. Seejärel läks žürii langetama oma viimaseid otsuseid. Peale pikka ootamist ning hinges võimust võtnud elevust tehti teatavaks tulemused.

Koju toodi hõbediplom

Laulasmaa Kooli mudilaskoor kogus 83 punkti, millega saavutas auväärsed hõbediplomi. Suurt rõõmu tegi meie mudilaskoorile antud eripreemia nooruse ja julguse eest. Olime saavutanud midagi, millest me esialgu ei osanud unistadagi.

Laulasmaa koori aasta aastalt paremuse suunas tüüriivad koorijuhid väljendasid suurt rõõmu saavutatud üle. Sille Ojastu tõi eriti väärtuslikuna välja hoopis teekonna, mis selleni viis: “Protess, kus mõne lauluga saab minna sedavõrd süvitsi, õppida tundma ja väljendama selle erinevaid kihte ja muusikalist keelt, tegeleda muusikalise peenhäälestusega, on nii laulja kui ka dirigendi jaoks rikkastav ja kogemist väärt”. Sille

Ojastu sõnul oli sellise profiiliga õpilaskoori jaoks, kus koosseis vahetub igal sügisel, Kaunas Cantat arvestatav väljakutse. “Kuigi konkursiolukord oli koorile keeruline, lavaproovi teha ei saanud, suutsid lapsed end hästi kokku võtta”, kiitis dirigent lapsi.

“Tore oli tõdeda, et konkursi noorima osavõtjana saime end koorimuusikamaastikul kaardistada ja kaasa rääkida. Usun, et ka õpilaste jaoks oli huvitav näha ja kuulda erinevaid koosseise ja kõlakultuure. Julgustan kõiki koorijuhte taolisil väljakutseid vastu võtma, sõltumata tulemusest väärib teekond igat pingutust ja on nii koorile kui dirigendile erakordselt arendav kogemus”, märkis Sille Ojastu.

Ütle mata meeliülendav oli pühapäeva öhtul Laulasmaa koolimaja ette sõites näha ees ootamas õhupallide ning lilledega rõõmsaid vanemaid, kes kallistuste ning õnnitlustega valasid üle kõik bussist maha astujad.

Palju sõpru ja toetajaid

Soovime tänada kõiki, kes aitasid kaasa mudilaskoori sõidule Kaunasesse. Meid toetasid Eesti Kultuurkapital, Lääne-Harju

me uuel kergteel kas jalgsi, jalgratta või rulluisukudega. Tervise nädalal õpetati tervislikult toetuma. Lisaks õpetati lapsi discgolfi mängima, mis on meeldiv mäng looduses, mis ei nõua tugevat kehalist treeningut ja on seega väga sobilik igas vanuses inimestele, kes ei soovi lihtsalt kõndida.

Nii mõnigi õpilane läks liikumisenädalal koju jalgsi, mitte

vallavalitsus, Laulasmaa Kool, Laulasmaa Kooli õpilasesindus, annetuste tegijad. Aitäh OÜ-le Juhtmejukud, kes aitas meil kustutada janu kokku 180 pudeli veega. Suure panuse andsid kõigi kaasareisinud laste vanemad. Eriti suur tänu kuulub neile kallitele vanematele, kes võtsid vaevaks sõita samuti Kaunasesse, kus oma kohaloluga koorile jõudu ja energiat juurde andsid. Suur aitäh kontsertmeister Villem Freimanile, kes seikles kooriga kaasa kõik need päevad ning toetas meid klaveril nii konkursipäeval kui ka kontserdil.

Leedust saabumise järgne koolipäev oli lauljatele vaba. Kuid juba teisipäeval tuli ennast taas kokku võtta, sest algasid proovid 10. mail toimunud Heino Kaljustele pühendatud 3. Harjumaa laste- ja mudilaskooride laulupäevaks.

Sealgi saavutas Laulasmaa kooli mudilaskoor väärika teise koha.

Töö aga jätkub järgmise aastata 27. üldlaulu- ja 20. tantsupeoks “Minu arm” valmistudes ning kes teab, mis põnevaid projekte üheskoos veel ette võetakse. | **Gethe Kooli**, Laulasmaa kooli huvijuht

Padisel on jüriöö tähistamine traditsioon

☉ Jüriöö tähistamine on levinud lasteaedades, koolides ja kogukondades üle kogu Eesti. Peale jüripäeva kui eesti rahvakalendri olulisima kevadise tähtpäeva on ammu ajast korraldatud jüriöö ülestõusu tähistuseks tõrvikurongkäike, jüriööjookse ja orienteerumisvõistlusi ning tehtud jürituld.

21. aprillil toimus Padise kloostrijüures ja Padise rahvamajas jüriööle pühendatud spordi- ja rahvapidu. Sedalaadi sündmused aitavad argiste asjade vahel meele hoida, kui põnevas, ajalooliselt tähtsas kohas me ikkagi elame. Oli ju Padise sajandeid tagasi talurahvaülestõusu sündmuste üks keskseid kohti.

Sportlikul pereüritusel võistlesid omavahel eelkooliealised neljaliikmelistes teatejooksuvõistkondades, koolilapsed individuaalstardis ning täiskasvanud neljaliikmelistes teatejooksuvõistkondades ja ka individuaalselt.

Eelkooliealiste teatejooksust võttis osa kolm neljaliikmelist, kaks kolmeliikmelist ja üks kaheliikmeline võistkond kokku. Peale Padise lasteaia osales ka Paldiski lasteaed Naerulind oma võistkonnaga. Lisaks oli kohale tulnud lasteaialapsi lausa Tallinnast.

Kõik tublid lapsed said kuldmedali, tänukirja ja kuldse šokolaadimedali.

Tublid koolilapsed

Koolilaste kloostringi (315 meetrit) individuaalstardis 1.–3. klassile oli kaheksa jooksupoissi ja kolm jooksutüdrukut. Poiste esikolmik jagunes järgnevalt: 1. koht Samuel Sirila (Keila kool), 2. koht Sten-Oliver Siniväli (Padise põhikool), 3. koht Maarius Uusaed (Padise põhikool). Tüdrukutest olid parimad: 1. koht Anna Maria Ristal (Padise põhikool), 2. koht Veronika Tross (Padise põhikool), 3. koht Arabella Raie (Padise lasteaed).

Koolilaste kloostringi (315 meetrit) individuaalstardist 4.–6. klassile võttis osa kaks poissi, kellest 1. koha sai Samuel Si-

mila (Keila kool) ja 2. koha Frank-Lucas Lindjärv (Padise põhikool).

Koolilaste kloostringi (315 meetrit) individuaalstarti 7.–9. klassile oli registreerunud üks jooksja. Kokkuleppe korras jooskis Martin Gutmann (Risti põhikool) täiskasvanute jooksus, mille ta ka võitis.

Täiskasvanute teatejooksust võttis osa kaks neljaliikmelist ja üks kaheliikmeline võistkond ning kolm üksikvõistlejat. Kohad jagunesid nii: 1. koht Martin Gutmann, 2. koht võistkond Randviir, 3. koht Kairit Järv.

Kohalikud andsid auhinda

Auhindadega rõõmustasid võistlejaid kohalikud ettevõtjad. Peaauehinna esikohale (neli priipiletit vabalt valitud kontserdile) oli välja pannud Kallaste Turismitalu. Teise koha saajaid ootab kolmekäiguline õhtusöök neljale Padise mõisas. Kolmanda koha auhinna eest hoolitses Hatu mõis, kellelt saadi kinkepilet neljale.

Pärast jooksu toimus õhtul rahvapidu Padise rahvamajas. Lavalaudadel astusid üles kõik meie Padise rahvamaja taidlajad ja ka toredad klaveriõpilased Harju-Risti põhikoolist. Külalisenähtisena käis oma tegevust tutvustamas naiskodukaitse Paldiski ringkond. Oma osa sündmuse õnnestumisse andsid õpetaja Marge Matson ja kalveriõpilased, Padise Puhkpiil, ansambel Kadri, Padise segakoor, segakoor La&Do, Padise naisrühm, Padise Rahva teater. Täname teid kõiki, sest ilma teieta ei oleks ka pidu olnud!

Täname sõbraliku abi eest ürituse läbiviimisel ja panuste eest auhinnafondi: Lääne-Harju vallavalitsus, Padise rahvamaja, Padise Tall, MR Grill, Padise mõis, Kallaste talu, Teeristi kohvik, Hatu mõis, Lennubaas, Kairi Münter, Ave Saar, Kelli, Lilles, Avo Träss, Joosep Ristal, Merike Pärnamets, Mait Linnupõld, Marika Laanes. Suur tänu ja kummardus teile kõigile Padise jüriöö spordi- ja rahvapeo 2018 korraldustoimkonnalt. | **Maia Heidemann**

Jooksudistants kulges kloostrivaremete lähedal. Foto Maia Heidemann

Õpilased liikugu vähemalt tund aega päevas!

☉ 2014. aastal liitus Vasalemma põhikool Eesti Tervist Edendavate Koolide Võrgustikuga. Vaatasime senised tegevused kriitilise pilguga üle ja tegime mõned lihtsad muudatused oma igapäevaelus.

Algklassilast lubame kasutada nutiseadmeid koolis vaid õpetaja nõusolekul. Viisime sisse õuevahetunni, et algklasside lapsed viibiksid peaaegu iga il-

maga väljas. Loobusime sööklas siirupist valmistatud morsist, asendades selle maitsestatud veega.

Aprillikuu teisel nädalal juhtisime liikumise kasulikkusele tähelepanu liikumisenädalaga. Kogu kollektiivi liikmed pidid üles märkima oma igapäevased liikumised kas sammudena, kilomeetrites või ajaliselt. Kehalise kasvatus tundides liikusi-

A man in a military uniform and helmet is walking across a grassy field. He is carrying a large, rusted metal cage or structure. In the background, there is a brick building with large openings.

FOTOLUGU

PORIKUU

LOODE-EESTIS

OKTOOBER-NOVEMBER

FESTIVAL 2018

Valla esindus soojendas Saksamaal sõprussuhteid

☉ Lääne-Harju valla esinduslik delegatsioon volikogu esimehe, vallavanema, vallavalitsuse ametnikega, Paldiski Ettevõtjate Liidu esimehega ning Paldiski segakooriga külastasid 7.–13. maini valla sõpruslinna Altenholzi Saksamaal.

Koori jaoks oli tegemist juba teise külaskäiguga. Eelmise kord käidi Altenholzis 2016. aasta kevadel.

Mõlemal korral oli kutsujaks sealne linn eesotsas linnapea Carlo Ehrichiga, kes peab Altenholzi ja Lääne-Harju vahelist partnerlust väga oluliseks.

Sakslastele omaselt hoolitseti nad külaliste eest tõsise ettevalmistusega – avaiirituseks oli pidulik vastuvõtt Altenholzi linnavalitsuses. Lisaks olid korraldatud ekskursioonid linnas ja lähiumbruskonnas. Loengutel ja seminaridel käsitleti aktuaalse teemana Läänemere olukorda, mis on kahtlemata oluline meie omavalitsusi ühendav tahk.

Paldiski segakooril oli võimalus mitmel pool üles astuda ning esinemiste kulminatsiooniks oli 11. mail toimunud kontsert Altenholzi kirikus, kus muuseas kõlas spetsiaalselt kohalikule linnapeale pühendatud

Paldiski segakoor külas Saksamaal Altenholzis.

Foto: Viktoria Visbek

“Papa Carlo laul”. Linnapea Carlo Ehrich oli sellest väga liigutatud.

Kooriliikmete jaoks on tähtis Altenholzi kirikukoori liikmetega sõprussuhteid hoida ja toredalt koos lauldes aega veeta ning keelepraktikat saada. Oo-

tame Altenholzi kirikukoori Eestisse 2019. aasta suvel, kui Tallinnas toimub 27. üldlaulu- ja 20. tantsupidu “Minu arm”.

Lääne-Harju vallavalitsus ja Paldiski segakoor on Altenholzi linnale sooja vastuvõtu eest väga tänulikud. Vallavanem Jaa-

nus Saat toonitas, et on omalt poolt valmis jätkama omavalitsuste vahelist koostööd veelgi intensiivsemalt, lisades senisele kultuurikoostööle ka hariduse, noorsootöö ja ettevõtluse valdkonnad. | **Käti Teär**, Paldiski segakoori vanem

Kalasadamad võõrustasid huvilisi

☉ 28. aprillil toimus maaeluministeeriumi eestvedamisel teine üle-eestiline avatud kalasadamate päev. Kalasadamate päeva mõte on tutvustada sadamaid nii väljast- kui ka seestpoolt, pakkuda värsket kala ja kalatooteid ning korraldada koguperetegevusi.

Lääne-Harju valla edelanurgas asuv Ristna sadam oli meie piirkonna ainus sadam, kes päeval osales.

Kuna Ristna sadamas elukutselisi kalamehi ei ole ja ka harastuskalurid saavad oma mõrrost kala vaid oma tarbeks, siis kalasaaduste müügiga oli kalapäeval kohal meie valla ettevõtte AS M.V.Wool, kes pakkus enda firma mitmekesisest toodan-

Ristna sadam võttis vastu külalisi.

Foto: Ristna Sadam

gut.

Ristna kalasadamade päeva külastas kolmsada inimest. Päeva juhtis Arlet Palmiste koos an-

sambliga BOSS. Maitseelamusi pakkusid FAO27 Kalakohviku peakoka Jaanus Krassi räime- road, õnge õpetas käsitlema

Marko Maisalt ja elevust pakkus teadusteater Kolm Pörsakest.

Ristna sadama arendustegevustega alustati projektijuhi Jaanika Vooglaiu sõnul 2013. aastal. Tänavu loodetakse jõuda nii kaugele, et pakutakse väiksemas mahus majutust, toitlustust ja seminariteenust. MTÜ Ristna Sadam alustab sügisel uue kai ehitusega.

Tegusaks kalapüügiks läheb Ristna Sadamas ja Padise vete kaluritel augustis, kui lesta tulema hakkab. Seniks aga peab leppima sügavamate sadamate ja kaugemate vete mõrrasaagiga. Eesti vanasõna “Mida sügavam meri, seda rohkem kalu” peab siinkandis paika. | **Marje Suharov**, ajaleht@laaneharju.ee

Lodijärve eakam rahvas hoiab kokku

☉ Juba mõnda aega tagasi mõtlesin, et elu tuleb elada väärilt viimse võimaluseni. Klooga alevik on nii kaunis kohake – vaikne, rahulik, ilus männimets, kaunis Lodijärv. Ja kui palju rahvast! Aga oleme teineteisele võõrad. Sellest mõttekäigust tuli idee moodustada pensionäride ühendus. Usk sellesse oli üsna habras, aga abivallavanem Ago Kokseri poole pöördudes sain palju abi.

Et asi hakkaks liikuma, tuli hakata kiirelt tegutsema. Teadsin väga hästi, kui raske on kokku tuua inimesed, kes kõik erinevate iseloomude ja harjumustega. Klooga elanikkond on ju

veel ka kakskeelne.

Julge pealehakkamine on siiski pool võitu! Pensionäride ühenduse asutamiskoosolekule 19. aprillil tuli kohale kakskümmend tublit inimest. Tore, et tulite!

Mai alguses toimus meil esimene pealelõuna kohvitund, mis kujunes mitme tunni pikkuseks. Sel korral oli koos juba 31 inimest. Väike eeskava, võitumäng ja elav muusika jalakeerutuseks ja kooslauluks. Oma kohalolekuga austasid meid ka vallavanem Jaanus Saat ja abivallavanem Ago Kokser. Istusime meie kultuurikeskuse uue juhataja Piret Saare poolt kau-

nilt kaetud laudade taga ja nautisime koosolekut aega.

Oleme rahul ja õnnelikud, et kultuurikeskuse ukseid on ka meile igal ajal avatud ja elu käib. Edasised plaanid on suured. Koos hakkame käima kindlasti vähemalt kord kuus. Plaanis on kutsuda esinejaid rääkima erinevatel elulistel teemadel. Üsna varsti tahame korraldada ringreisi oma uues suures valas, mida paljud kloogalased ei tunne.

Hakkame ka võimlema. Tegust jagub, tuleb ainult tahta ja kokku tulla.

Viimaste aastatega on Klooga alevikus palju muutunud.

Klooga on muutunud oluliselt puhtamaks ja seda tänu MTÜ-le Lodijärv.

Eelmisel suvel valisime oma alevikuvanema ja on moodustunud kogukond. See on suur saavutus!

Soovin teile kõigile kena kevadet, eriti eakatele, keda mina esindan. Olge tublid, käime koos, tegutseme ja saadame koos lõbusalt ja sisukalt mööda oma väljateenitud pensioniaastad!

Veelkord, armsad Klooga eakad, tulge kodunt välja! Uskuge, Klooga hakkab elama! | **Rutt Meikar**, Lodijärve Pensionäride Ühenduse esindaja

Klaarsäga võitis toiduainekonkursi.

Foto: M.V. Wool

Parim toiduaine sündis meie valla ettevõttes

☉ Eesti parima toiduaine tänavusel konkursil tunnistati parimaks külmsuitsu klaarsäga viilud õlis. Toodet valmistab meie valla ettevõtte AS M.V.Wool, mida juhib teatavasti Vihterpalu juurtega Mati Vetevool.

Ta on ka Lääne-Harju valla volikogu liige.

Vihterpalus asuva kalaettevõtte jaoks oli nii kõrge tunnustus teistkordne – 2013. aastal võitis parima tiitli marineeritud andersäga. Mõlemad tooted on olnud oma ajas uudsed ja tähendanud Eesti turul uue tooraineliigi laialdasemat kasutuselevõttu.

Ettevõtte allikatel on klaarsäga Aafrikas elava andersäga ja suurima (kuni 50 kg) aafrika säga vundu ristand ja on pärinud vanematelt parimad omadused. Meisterkokad hindavad klaarsäga roosakas-valget liha kui hästi töödeldavat. Kala säilitab oma kuju – ei lagune, ei ole pude, on alati mahlane. Kuna kalal puudub spetsiifiline kalalõhn, siis šašlökina võivad seda ilmselt

isegi liha pähe sisse süüa.

Eestis klaarsäga kasvatajaid ei ole. Tooraine tuuakse Hollandi kalakasvandusest nii fileena kui ka terve kalana. Looduses klaarsäga ei esine. Kala vajab eksisteerimiseks 25 soojakraadiga vett ning seetõttu kasvatakse teda sisetingimustes. Seevastu tarbijatele juba tuttavat andersäga ostetakse ainult Eesti kasvandusest, kuna sinne tooraine on väga kvaliteetne. Toiduainete tootmisel on oluline stabiilsus ja kahjuks ainult Eesti vetest püütud kaladega seda tagada ei saa.

Sellist ametikohta nagu tootearendaja AS-is M.V.Wool ei ole. Uus toode saab turuletoomiseks valmis müügiioskonna ja tootmise ühiste arutelude ja tootmisvõimaluste hindamise tulemusena.

Ettevõtte müügiinimeste sõnul on neil müügiartikleid kogunenud mitusada. Erinevate kalatoodetega alustati tehases 1988. aastal. | **Marje Suharov**, ajaleht@laaneharju.ee

Tampere Lahtistel sportakrobaatika võistlusel saavutasid Padise tüdrukud Lilli Kärssin Level 2 paarides 3.koha ja Lota Kärssin Level 3 kolmikutes 9.koha. Treener Merit Illak, MTÜ Akropesa.

Foto: erakogu

Sportlased on tublid!

☉ Tallinnas Eesti Lahtistel Kudo Meistrivõistlustel osalesid Lääne-Harju vallast Egor Portyankin (FFC Paldiski) kes saavutas 1. koha ja auhinna pa-

rima tehnika eest ning Daniel Grenberg ja Alexander Chernoshchekov (FFC Paldiski), kes saavutasid 2. koha. Treener Valentin Osadtši.

Raied Klooga, Kloogaranna ja Kersalu ümbruses

☉ Käesoleva aasta augustisse ja septembrisse on Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK) kavandanud lageraied Kersalu külas Aida suvilakooperatiivi ja Soodajärve vahelisel alal ning Klooga aleviku ja Kloogaranna küla vahelisel alal. Need metsaalad on inimeste poolt aktiivses kasutuses ja seepärast soovime oma plaanidest varakult teada anda ja tutvustame raiete asukohti ja läbiviimise protsessi huvitatutele ka koha peal looduses.

Ala puhkeväärtuse säilimine on oluline ka RMK-le ja seepärast oleme kavandanud antud metsamassiivi majandamist hajutatult nii ajas kui ka ruumis. See tähendab, et järgmist raiet ei tehta enne, kui praegused langid on uue noore metsaga uuenenud ning väikesed langid on paigutatud metsamassiivis hajutatult.

Kõnealusest metsamassiivi pindalast on valmivat ja küpsset metsa ligi kolmandik ning kesk-

Viirutatud alad näitavad raielankide asukohti. Punase ringiga on tähistatud 5. juuni kokkusaamiskoht Käbi-metsa tee lõpus Otu oja ääres.

ealist üle poole, seega on antud alale uue metsa rajamine erivanuselise metsa saavutamiseks vältimatu.

Kavandatud lageraied hõlmavad umbes 10% küpse ja valmiva metsa pindalast: 7,8 ha Kersalu ja Soodajärve vahelisel alal ning 10,9 ha Klooga ja

Kloogaranna vahelisel alal.

Raielankidele jäetakse säilikuudena vanu mände, uue metsapõlvna istutatakse samuti mänd.

Raietööde tegemisel hoiame tempot, et kohalike elanike ja puhkajate rahu häirida raietehnika müra ja puidu transpordi-

ga võimalikult lühikesel perioodil. Loodame teie mõistvale suhtumisele.

Raietööde ja uue metsa rajamise plaane tutvustame 5. juunil algusega kell 10 Käbimetsa tee lõpus Otu oja ääres oleval legendikul. | **Jürgen Kusmin**, RMK Lääne-Harjumaa metsaülem

Maa päeva tähistuseks istutati puid

☉ Lääne-Harju vallas on tekkinud asjalikud koostöösuhet Ameerika Ühendriikide saatkonnaga. Vallavalitsuse liikmed ja töötajad võtsid 4. mail osa saatkonna eestvedamisel Leholas toimunud puude istutamisest, millega saatkond tähistas Maa päeva (Earth Day). Päeva tähistatakse 22. aprillil.

Lisaks USA saatkonna töötajatele ja nende pereliikmetele ning vallavalitsuse rahvale võtsid Maa päeva puude istutusest osa veel mitukümmend GLOBE programmi õpilast Keila koolist ja Tallinna Reaalkoolist.

RMK poolt välja valitud raielangil Lehola külas istutati maha ligi tuhat kuusetaimet.

RMK istutab tänavu metsa li-

Vasakult Asso Nettan, USA suursaatkonna diplomaat Brian Timm-Brock, Jaanus Saat, Erki Ruben ja Made Saadve. Foto Marje Suharov

gi 21 miljonit istikut, sellest 9,2 miljonit kuuske. Kui varasemalt on metsaistutus toimunud ainult kevadel, siis sel aastal loodetakse ka sügisel miljon istikut maha panna. Suurem tähelepanu pööratakse istikute vahata-

misele ja liimitamisele, et männikärsakad taimi ei kahjustaks.

RMK Lääne-Harjumaa metskonna metsaülem Jürgeen Kusmini sõnul on metskonna hallatavat maad 42 622 hektarit Kiili, Harku, Saku, Saue ja Lää-

ne-Harju vallas. Inventeeritud metsamaad on 27 360 hektarit, peamised puuliigid on mänd (13391 ha), kask (6779 ha) ja kuusk (5608 ha). Vanuseliselt on metsadest enim keskealisi metsi (14536 ha), valmivaid ja küpseid metsi on 7902 hektarit, noorendikke ja latimetsi 2998 hektarit ning lagedaid ja selguseta alasid 1924 hektarit.

Mullu tehti harvendusraiet 236 hektaril ning lageraied 151 hektaril. Tänavu on kavandatud noorendiku hooldust 263 ja kultuuri hooldust 523 hektaril. Maapinda valmistatakse uuele metsapõlvele ette 193 hektaril. Lääne-Harju metskonnas istutatakse 146 hektarile 397 tuhat taimet. | ajaleht@laaneharju.ee

Lasterikkad pered saavad taotleda kodutoetust

☉ Kuni 11. juunini saavad lasterikkad pered taotleda toetust eluasemetingimuste parandamiseks. Taotleda saavad pered, kus kasvab vähemalt kolm kuni 19-aastast last ning kelle keskmine maksustatav tulu ühe leibkonnaliikme kohta 2017. aastal oli kuni 355 eurot.

Toetus on mõeldud leibkonnadele, kellel puudub elementaarsetele elamistingimustele vastav eluase (nt pole vee- ja kanalisatsioonüsteemi või pesemisvõimalust, katus ei pea vett, küttekolded ei taga vajaliku siseõhutemperatuuri).

Ühe projekti maksimaalne toetussumma on 8000 eurot. Taotleja, kellele on varasemalt kodutoetust eraldatud mitte rohkem kui ühe korra, võib toetust taotleda kuni 5000 eurot.

Toetuskõlblikud tegevused

- Ehitamisega seonduvad te-

gevused: eluaseme püstitamine, ümberehitamine või laiendamine, renoveerimine, eluaseme tehnosüsteemide või -võrkude rajamine, muutmine või asendamine, projekti elluviimiseks vajaliku ehitusprojekti koostamisega, omanikujärelevalvega ja ehitusloa taotlemise- ga seotud kulude katmine.

- Eluaseme soetamine leibkonnale.

Nõuded taotlejale

- Toetuse taotleja on üksikvanem, abielus või kooselus elavad vanemad, lapsendajad, kasuvanemad, eestkostjad ja/või võõrasvanemad, kelle leibkonda kuulub vähemalt kolm kuni 19-aastast taotlejaga samal elamispinnal elavat, taotleja praegusest või varasemast kooselust bioloogilist, lapsendatud, eestkostel olevat või hoolduslepingu alusel kasvavat last, s.h lap-

sed, kellele on arstliku otsusega määratud raske või sügav puue.

- Leibkond peab moodustama ühise majapidamise ja elama või eluaseme soetamise korral asuma elama toetuse objektiks olevale elamispinnale.

- Taotleja kõik leibkonnaliikmed on registreeritud rahvastikuregistris toetuse aluseks olevale elamispinnale.

- Taotleja leibkonna 2017. aasta saadud maksustatav tulu leibkonna ühe liikme kohta kuus ei ole suurem kui 355 eurot.

- Taotleja või tema kuni 15-aastane laps on toetuse aluseks oleva eluruumi omanik või kaasomanik

- Taotleja ja/või tema kuni 15-aastase lapse omandis ei ole rohkem kui üks eluruumina kvalifitseeruv kinnisomand.

- Eluaseme omanikust taotlejaks ei saa olla isik, kellel on krediidiinfo andmetel võlgne-

vusi suuremas summas kui 1500 eurot.

- Vähemalt ühe vanema elamisõiguse või elamisloa kehtivusaeg peab ületama toetuse eraldamisel taotluse rahuldamise otsuses märgitud kohustuste täitmise tähtaega (taotlemisel vähemalt 3 aastat).

- Taotlejaks ei saa olla isik, kelle suhtes on algatatud või läbi viidud käesoleva meetme raames eraldatud toetuse tagasi- nõude menetlus.

Tähtaeg: 11. juuni 2018. Info: "Kodutoetus lasterikastele peredele" taotlemise täpsemad tingimused www.kredex.ee.

Kodutoetuse haldurid: Kers- ti Saar, tel 667 4109; Aire Oolup, tel 667 4120; Anu Holmberg, tel 667 4110; e-posti aadress toetused@kredex.ee.

Lisainfot ja abi taotlemisel küsige julgelt vallavalitsuse sotsiaalosakonnast!

Pane tähele!

☉ 1. jaanuarist 2019. a jõustub rahvastikuregistri seaduse muudatus, mille kohaselt kaotavad isikud, kellel puudub elukoht rahvastikuregistris, õiguse saada omavalitsuselt mitmesuguseid teenuseid (toetused, laste- aia koha taotlemine jm). Samuti ei ole neil võimalik pikendada isikut tõendavat dokumenti, juhulube jms.

Kümnetel tuhandetel inimestel ei ole elukoht registreeritud aadressi täpsusega. Seaduse muudatuse eesmärk on saada ülevaade elanike tegelikust elukohast. Elukohaandmeid on vaja ka seoses peatselt toimuva veebipõhise rahvaloendusega.

Selleks ajaks peab rahvastikuregister kajastama võimalikult täpseid isikute aadressandmeid.

Elanikke, keda see teave puudutab, teavitab Siseministeerium telefonitsi vastava sõnumiga. Igaks juhuks palume neil, kes kahtlevad, kas nende elukoht on täpselt registreeritud, pöörduda kohaliku omavalitsuse poole ja kontrollida oma andmeid rahvastikuregistris.

Lehola-Keila vahele kergtee

☉ Eelmisel aastal eraldas Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus 594 792 eurot Lehola-Keila kergliiklustee rajamiseks. Toetuse eesmärk on parandada elukeskkonda, tagades parem ligipääs töökohtadele ning avalikele teenustele piirkonna keskus- ses. Peale Lehola elanike on kasu saav piirkond samuti Klooga, mille elanikud saavad Klooga-Lehola teel liikuda.

Kergliiklustee tuleb 4075 meetrit pikk. Projekti kogumaksumus on ligikaudu 700 000 eurot, millest valla omafinantseering on minimaalselt 104 963,34 eurot ja toetus maksimaalselt 594 792,26 eurot.

Vahepeal aset leidnud nelja KOV-i liitmine Lääne-Harju valla- laks tekitas projekti plaanides teatava vaakumi ja ohu, et töödega ei püsita graafikus. Kõigest hoolimata on tehtud kergtee projektiga edasiliikumiseks väga palju ettevalmistavat paberitööd, peetud tunde koosolekuid ja läbirääkimisi ning tänaseks on tööd graafikus. Läbi on viidud ehitushange ehitaja leid-

miseks. Hanke võitis Tallinna Teede AS. Omanikujärelevalve teenuse hange hetkel käib. Ehitusööd algavad ilmselt mai jooksul. Tööd kestavad 4 kuud ja garantiiperiood on 3 aastat.

Kergliiklustee algab Kulna külas olemasolevast jalg- ja rattateest, kulgedes Raja teeni vasakul pool Keila-Haapsalu maanteed. Pusuvälja bussipeatuse juures vahetult pärast Raja tee ristmikku on projekteeritud teeületuskoht ning sealt kulgeb ratta- ja jalgteie paremal pool maanteed. Ohtu-Niitvälja ristmiku lähedal ületab kergtee Niitvälja tee ning kulgeb edasi piki Lehola oja paremat kallast kuni Lehola teeni.

Kergliiklustee on püütud projekteerida selliselt, et kõigile kergtee kasutajatele oleks tagatud meeldiv ning tervislik keskkond, tee äärde on planeeritud kolm puhkekohta ja ohtlikumatesse kohtadesse valgustus. Arvesse on võetud müra, õhureostuse, visuaalsuse jm aspekte. | **Kuldar Vassiljev**, Keila piirkonna juht

1. juunil kell 11.00–14.00 lastekaitse- päeva tähistamine Paldiskis!

Tegevusi pakuvad Amandus Adamsoni Ateljeemuuseum, Vabadussport (kiiking), Batuudimaailm, Noorteühing Eesti 4H, Kalevi jalaväepataljon. Jäätist müüb Balbiino Jätsiabi. Korraldaja Lääne-Harju vallavalitsus.

Padise Kestvusratsutamise Festival 2018

MTÜ Estonia Equestrian Club korraldab koostöös Eesti Ratsaspordi Liiduga ning Rahvusvahelise Ratsaspordi Liiduga rahvusvahelised kestvusratsutamise võistlused ning Eesti juunioride meistrivõistlused.

Liikumismarsruudid: võistluste start ja finiš saavad olema Padise Equestrian Keskuse territooriumil. Võistluse tarbeks on välja mõeldud mitu erineva pikkusega marsruuti (20 km kuni 40 km), mis kulgevad mööda või läbivad nii eraomanike, riigi kui ka valla maid. Marsruudid on koostatud nii, et võimalikult vähe koormata eraomanikke või kohalikke elanikke. Ei kasutata supelranna piirkonda ega tiheda liiklusega teid.

Toimumiseaeg • 27.–30.06.2018 • 10.–11.08.2018
• 23.–24.05.2018 • 6.–7.07.2018 Iga päev kell
• 30.–31.05.2018 • 11.–12.07.2018 06.00–22.00

Korraldaja prognoosib, et üritusest võtab osa ca 20–50 võistluspaari. Neile lisanduvad võimalikud külalised, kokku ca 50–100 inimest. Võistlused on avalikud ning kõigile külalistele tasuta. Võistlejad maksavad osalemistasu otse ürituse korraldajale.

Klaver-löökpillid-viul-kitarr-plokkflööt-klarnet-saksofon

**Paldiski muusikakooli sisseastumiskatsed
11. juunil kell 18.00! Sisseastumiskatsetel tuleb
esitada lihtne lastelaul.**

**30. mail kell 18.00 toimub
lõppkontsert (esinevad muusikakooli õpilased ja
kooli lõpetaja). Sel ajal saab külastada kooli ja
kuulata erinevaid pille.
Tere tulemast!**

LAULASMAA SUVELAAT

**7. juulil
kell 11.00–16.00**

**Palju head laada-
kaupa aiast,
metsast ja merelt
kogu perele!
Lastele teater ja
tasuta batuudid
Sisepääs tasuta!**

Info:
laulasmaa.onepagefree.com
FB: laulasmaalaat
Toetavad: Batuudijuss,
Comarket, Lääne-Harju vald

AS Lahevesi teatab

Alates 25.06.2018 kehtib
Kloogaranna külas
Kõltsu 2
detailplaneerin-
gu piirkonnas
veeteenuse hind
1 €/m³ (hinnale
lisandub
käibemaks).

JÄRGMINE LÄÄNE-HARJU VALLA LEHT ILMUB 21. JUUNIL

Teated ja uudised:
ajaleht@laaneharju.ee
Reklaam ja kuulutused:
reklaam@laaneharju.ee

**MTÜ Kodukant Harjumaa annab teada,
et kuni 31. maini saab esitada maakonna
aasta õppija, aasta koolitaja, õppija-
sõbralikuma organisatsiooni ja aasta
õpiteo nominente. Täiskasvanud Õppija
Nädal (TÖN) toimub 19.–26. oktoobrini.
Täpsem info:
kodukantharjumaa.eu, FB Harjumaa TÖN**

SA Erametsakeskus annab teada riiklikest
toetustest erametsade uuendamiseks, vanade
kuivenduskraavide hooldamiseks, metsamajan-
damiskava tegemiseks vajalike inventeerimis-
andmete koostamiseks, pärandkultuuri ekspo-
neerimiseks ja säilitamiseks ning metsaühistute
tegevuseks.

Toetusmeede	Eelarve	Taotlemise tähtpäev
Pärandkultuuri toetus	15 000 €	2.07.2018
Metsa uuendamise toetus I. voor		
	750 000 €	10.07.2018
Metsaühistu toetus + metsade sertifitseerimine		
	500 000 + 200 000 €	1.08.2018
Metsamaaparandustööde toetus		
	200 000 €	3.09.2018

Metsa uuendamise ja metsa inventeerimise toetuse eelarved ja
tähtpäevad kuulutatakse välja suve keskepaigas.
Metsaomanikke koondavad metsaühistud saavad Erametsakeskusest
toetust küsida oma liikmete metsakasvatustööde organiseerimiseks,
metsaomanike nõustamise korraldamiseks ja kooliõpilastele
suunatud projektide läbiviimiseks. Metsaühistuid hakatakse toetama
ka oma liikmete metsade sertifitseerimise eest.
Lisaks siseriiklikele meetmetele toetatakse maaelu arengukava
vahenditest noore metsa hooldamist ja ulukikahjustuste ennetust.
Metsahoolduse toetust saab küsida e-PRIAS 28. maist 8. juunini.

Lisainfo metsandustoetuste taotlemise tingimuste kohta: www.
eramets.ee, Jaanus Aun, SA Erametsakeskus juhatus liige (jaanus.
aun@eramets.ee, tel 516 2282).

KOOLIVAHEAJAL LAPSED LAAGRISSE!

Lapsehoiust Inglitiib ja Männirahu Mõttemaja toimuvad
koolivaheaegadel raske ja sügava puudega lastele (0–17a)
laagrid.

- Juuni 11.–15.06, 18.–22.06 ja 25.–29.06
- Juuli 2.–6.07, 9.–13.07, 16.–20.07 ja 23.–27.07
- August 30.07–3.08, 6.–10.08, 13.–17.08;
21.–25.08 ja 27.–31.08

Asukoht: Inglitiib (Harkujärve) ja Männirahu Mõttemaja (Padise).
Laager on TASUTA!
Huvi korral võta ühendust: teenused@eelk.ee
Kohtade arv piiratud!

Laulasmaa kooli tööpakkumised

- rahvatantsuõpetaja 1,0 (alates 21. august 2018)
- klassiõpetaja 1,0 Leholas koolimajas (alates 21. august 2018)
- muusikaõpetaja 0,5 Leholas koolimajas (esimesel võimalusel)
- logopeed 0,7 Leholas koolimajas (esimesel võimalusel)
- kokk 1,5 Leholas koolimajas ja lasteaia (esimesel võimalusel)
- köögi abitöötaja 0,5 Leholas koolimajas ja lasteaia (esimesel võimalusel)
- matemaatikaõpetaja 1,0 Laulasmaal ja Klooga koolimajas (alates 21. august 2018)
- loodusõpetuse õpetaja 5.–7. klassides 0,5 Laulasmaa koolima-
jas (alates 21. august 2018)
- füüsika-keemia õpetaja 0,5 Laulasmaa koolimajas (alates
21. august 2018)
- lasteaiaõpetaja 1,0 Klooga lasteaia (alates 1. september 2018)

Pakume sõidukompensatsiooni.
Sooviavaldus, elulookirjeldus ja haridust tõendavad dokumendid
saata 31. maiks 2018 info@laulasmaakool.ee.

OÜ Karjaküla Sotsiaalkeskus

on puuetega inimestele ja eakatele ööpäevaringset
hooldusteenust pakkuva sotsiaalhoolekandetasutus.
Ootame oma töökasse kollektiivi sõbralikke ja teo-
tahtelisi inimesi.

HOOLDUSTÖÖTAJAT, kes võiks omada erialast ette-
valmistust ja/või vastavat töökogemust. Võimalik ka
väljaõpe kohapeal. Töö on vahetustega. Vajalik eesti
keele oskus ja kasuks tuleb vene keele oskus
SOTSIAALTÖÖTAJAT, kes omab erialast ettevalmis-
tust ja/või töökogemust.

Pakume toetavat kollektiivi, huvitavat tööd,
täiendõpet ja konkurentsivõimelist töötasu.
Huvitatutel palume kontakti võtta juhatajaga
telefonil 529 1745 või meilitsi karjakylasots@hotmail.ee.

Kase Antsu võrgukuuri hooaja avamine

**10. juunil 2018
kell 14.00**

Avame näituse
"Lohusalu läbi 100 aasta"
Külas on Saku Sohvi
Sööme kala ja ajame juttu
Soovi korral võid kaasa võtta kooki
Kalamees kaupleb kalaga

Kase Antsu võrgukoos

Kase tee 6, Lohusalu www.kasemty.eu 56 688 006

Lääne-Harju koolinoorte 1. FESTIVAL

12.00 külaliskoolidele ekskursioon Paldiskis ja Pakri poolsaarel
14.00 EV100/Paldiski 300 etendus "Ajarännak" (Pülg saalis)
alates kella 15.00 festival välilaval - LHV koolide õpilaste esinemised,
avatud kohvik ja laad,
etendus "Piip ja Tuut kontserdil" Piip ja Tuut Teatrilt

Festivali lõpetab
ÜLLATUSESINEJA!

7.06. 2018 PALDISKIS
RAE 56

OOTAME KÕIKI!

PALJU ÕNNE!

JUUBILARID MAIS

- 93 OLGA KULDVEER
91 VILMA KLESMENT
91 LIDIA KOLESNIKOVA
85 SAIMA HERKEL
80 ALLA BOROVCHENKO
80 GALINA MASLOVA
80 EEVI LAMBING
80 SULEV LAMBING
80 JAAN NUUT
80 MAIE PÖLD
80 MAI RAUDAM
80 VIIVI VIKI
80 NINA VOROBIEVA
75 NADEZDA BOLOTSKAYA
75 LIIA LEMSBURG
75 VASILY PETRUN
75 KALLE VAHAR
75 VALDUR-AARNE ÖNNIS
70 ELLE AESMA
70 ANDRES ARUMÄGI
70 HARRY ARV
70 VLADIMIR DJABIN
70 RUTT ENOK
70 NIINA GOLOVAN
70 HELVE HANSON
70 MADIS JAANIMÄGI
70 LIDIA KAZNIKOVA
70 KALEV KATLASEP
70 MAIE METS
70 LIDIJA NAHRATŠJEVA
70 PAUL RUUT
70 EEVI VIIMSALU
70 VIIVE VOLENS

VALDA SÜNDISID

- DANIEL MARTIN AASTE
- KERT MATTIAS ESAUL
- PRIIT JAASNA
- MATEO MIRSKOV
- MAKSIM NOVITSKIY
- DARJA PROKOPTŠIK
- EDWARD SIMORA
- ALISA SMIRNOVA
- LORETTE TUTENPAL
- ALLAN TÄHE

ERAKUULUTUSED

BennetPuit OÜ Keilas võtab tööle viimistleja-lihvija. Lisainfo tel 502 2268

Elektritööd. Videovalve paigaldus. Tel 5594 8784

Hoonete soojustamine puistevillaga. Konsultatsioon objektile tasuta. Tel 501 6689, ken@puistemees.ee, www.puistemees.ee

Katuste kõrgsurvepesu ja värvimine (plekk, kivi, eterniit). Fassaadi survepesu ja värvimine. Tänav- ja unikivide puhastus. Tel 5624 1509 Andres

Korstnapitside ja moodulkorstnate ehitustööd. Tel 5557 9399

Korstnapühkija ja pottsepa teenused, ohtlike puude / okste langetamine ning viljapuude lõikamine, muruniitmine (trimmeriga). Tel +372 5348 7318, e-post igor@inkteenused.ee

Kutsetunnistusega korstnapühkija, tehtud tööde kohta akt. Tel 5689 0125, e-post kuldnoop@gmail.com

Kvaliteetne pottsepa- ja korstnapühkimisteenus. www.ahjuteenused.ee, tel 5663 9398

Lõikan hekki, trimmeriga pika rohu ja heina niitmine, saetöö aias. Tel 5554 7291

Mutilõksud ja mutitõrje teenus. Müün efektiivseid mutilõkse koos õppevideoga. Lisainfo www.mutiloks.com. Tel 5890 3502

Müüa killustik, liiv, graniitkillustik, kruus, sõelutud muld, sõnnik ja kompostmuld, täitepinna, freesafalt, kuivsegud. Kallur, väikeveod 0,1–8 t. Tel 501 5992

Müüa liiv, killustik, sõelutud põllumuld, haljastusmuld, kasvuhoonemuld, freesafalt, kruus kohaleveoga. Hea läbivus ja manöövervusvõime. Tel 507 9362

Müüa soodsalt Lääne-Harju vallas, Tõmmiku külas, Aarnamäe karjääris liiva, sõelutud ja sõelumata mulda, transpordivõimalus. Tel 5656 4103, e-mail pallemar@gmail.com

Ohtlike puude aastaringised raie-, hooldus- ja saetööd. Katuserehvide puhastus. Tel 5551 2104, www.puuhooldaja.ee

Ostan auto, sobib ka vene auto. Tel 5819 0200

Ostan Teie sõiduki! Võib olla uus, remonti vajav või seisev auto! Ei pea olema ülevaatust ega kindlustust! Tel 5457 5055, alka515@hotmail.com. Kuulutus ei vanane!

Otsime oma väikesesse kollektiivi õmblejaid. Õmbleme spordirõivaid. Tööaeg paindlik, palk kokkuleppel. Asume Sael, Kasesalu 12. Aneri Sport OÜ, tel 513 7705, anersport@gmail.com

Pakun turismibussijuhile hooajatööd Skandinaavias (mai-sept). Teenistus hea, raha kohe kätte. Aanel-Reisid OÜ, Hillar tel 503 7963

Paldiski kaubamaja pakub tööd müüja-konsultandile ja saaliteenindajale (töö õhtuti ja laupäev-pühapäev). Täpsem informatsioon tel 674 1316 või konvers@konvers.ee

Teostame vihmaveesüsteemidega seotud teenuseid. Valtimismasinaga valmistame rennid otse Teie objektile, puuduvad liitekohad. Tel 527 1059, info@vihmaveerenid.ee, www.vihmaveerenid.ee

Ära anda kena 8-aastane vaktsineeritud kass (pass olemas). Maria, tel 687 2108

Sunco OÜ pakub tööd puhastusteenindajale

Alati professionaalne ja pühendunud puhastusfirma Keilas

Ootused kandidaadile:

- Eesti keele oskus
- Rõõmsameelne
- Kohusetundlik
- Tookas

Ettevõtte pakub

- Tunnitasu 4-6 €/h bruto
- Tooks vajalikku väljaõpet
- Sõbralikku tootekollektiivi
- Kindlat tööd

Info ja kontakt: info@sunco.ee

Rapla Täiskasvanute Gümnaasium ootab uusi õppureid!

Õppetöö alates 7. klassist, gümnaasiumis ka e-õpe ning riigieksamiteks valmistumine üksikaineõppijana. Dokumentide vastuvõtt kuni 21.06 tööpäeviti kell 9–16; 13.–17.08 tööpäeviti kell 9–13, alates 21.08 tööpäeviti kell 9–16 koolimaja (Rapla, Lasteaia 5) 2. korrusel õppenõustaja kabinetis. Lisainfo oppenoustaja@raplatg.ee või tel 489 4219, 485 5859 või 5647 3488 (õppejuht), www.raplatg.ee

Paldiski linnaraamatukogu pakub tööd raamatukoguhoidjale

Töö kirjeldus:

- lugejate kvaliteetne teenindamine,
 - teavikute seisundi jälgimine ja parandamine,
 - töö kogudega (eestikeelsed ning venekeelsed kogud),
 - töö võlglastega,
 - ürituste ja näituste korraldamine.
- Nõudmised kandidaadile:
- soovitatavalt erialane kutse- või kõrgharidus,
 - soovitatavalt erialase praktilise töö kogemus,
 - väga hea arvutikasutamise oskus,
 - vajalik eesti keele väga hea ja vene keele oskus suhtlustasandil,
 - pingetaluvus, kohusetunne, korrektsus.
- Palk kokkuleppel vastavalt kvalifikatsioonile, puhkus 35 kalendripäeva, tööle asumine koheselt. Kandideerimisavaldus ja CV esitada hiljemalt 28. maiks e-postiga raamatukogu@paldiski.ee märgusõnaga "Raamatukoguhoidja".

LÄÄNE-HARJU VALLAVALITSUS KUTSUB!

Laupäeval, 9. juunil algusega kell 14.00 toimub Keila-Joal rippildade kontsert – klassikalise suunilusega vabaõhukontsert-traditsiooniga aastast 2000!

Esinevad:

- üle-Eestiline noorte sümfooniaorkester, dirigent Jüri-Ruut Kangur
- Eesti Laul 2018 võitja ja Lissabonis Eurovisiooni lauluvõistlusel osalenud Elina Nechayeva (sopran)
- GERMAN GHOLAMI (tenor) Hispaaniast

Kontsert on tasuta. Idee algataja ja konferansjee on Peep Raun. Toetab Eesti Kultuurkapital.

SOL, Beebe on igapäevase elu kaitsevahendiks ja puhtusteenindajate poolt pakutav teenus. Meil on valmis kogu riigi kogu 2300 sõlmust.

Pakume tööd suveks puhastusteenindajatele Sakus ja Tabasalus

SOL otsib oma töökasse kollektiivi suvepuhaste asendajaid. Töökohad asuvad Sakus ja Tabasalus.

• Saku Õlletehase (Saku, Tallinna mnt 2) puhastusteenindaja. Tööaeg esmaspäevast reedeni, ca 4-6 tundi tööd õhtusel ajal. Töötasu 4,40 eur/ tunnis. Õhtune kontori hoolduskoristus. Asendus 04.juuni kuni 20. juuli 2018

• Greiner Packaging (Tabasalu, Tammi tee 42) puhastusteenindaja. Tööaeg esmaspäevast reedeni kell 8.00-16.00, 8 tundi päevas. Töötasu 3,80eur/ tunnis. Kontori, tootmise ja hügieeniruumide hoolduskoristus. Asendus 14.juuni kuni 05.august 2018

Omalt poolt pakume:

- autokompensatsiooni
- erialast väljaõpet ja täiendkoolitusi;
- meeldivat töökohast ja sõbralikku kollektiivi

Helista meile 6747399 või täida ankeet meie kodulehel: <https://www.sol.ee/vabadtookohad/>

pakub hea hinnaga Eestis kasvatatud elupuid, okaspuid ja lehtpõõsaid.

Meilt leiad taimi, mis rõõmustavad Sind ka peale esimest talve.

Lisainfo www.vaanapuukool.ee. Ootame Sind puukooli E–R 8–18, alates maist ka L 10–16. Asume Harku vallas, Vääna külas, Väänatammi teel. Kontakttelefon 5669 5577.

Müüa:

MULDA

• LIIVA
• KILLUSTIKKU
• PAEKIVI

Harju Kaevetööd
www.hkt.ee • tel 506 9602